

5 Cdo 233/2013

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci žalobkyne **V. N.**, bývajúcej v S.S., zastúpenej advokátom JUDr. Miroslavom Verebom, so sídlom v Košiciach, Šoltésovej 5, proti žalovanému **V. P.**, bývajúcemu v S.S., zastúpenému JUDr. Ladislavom Csákóm, advokátom so sídlom v Rožňave, Hviezdoslavova 4, **o zaplatenie nájomného**, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp.zn. 6C 172/2004, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. novembra 2011 sp.zn. 1Co 311/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie proti výroku rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. novembra 2011 sp.zn. 1Co 311/2010, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 2.200,76 € s 10% úrokom z omeškania od 17. mája 2004 do zaplatenia, v rozsahu sumy 914,36 € (27.546,-Sk) prevyšujúcej sumu 1.286,40 € (38 754,-Sk) s 10% úrokom z omeškania z tejto sumy od 17.mája 2004 do zaplatenia **z a m i e t a**; vo zvyšku dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni trovy dovolacieho konania v sume 109,55 € k rukám jej právneho zástupcu JUDr. Miroslava Vereba, sídlom v Košiciach, Šoltésovej 5, do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Trebišove rozsudkom z 12. februára 2007 č.k. 6 C 172/2004-307 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 38 754 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu žalobkyne zamietol. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť

žalovanému na trovách konania čiastku 138 704 Sk na účet jeho právneho zástupcu a štátu na účet Okresného súdu Trebišov preddavkované trovy 116 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že manželstvo účastníkov konania bolo právoplatne rozvedené a následne bolo rozsudkom Okresného súdu Trebišov č.k. 12 C 342/1996 zo dňa 8. novembra 1996 zrušené ich právo spoločného nájmu trojizbového bytu nachádzajúceho sa v S.. V zmysle tohto rozhodnutia, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 11. júla 1997, sa stala žalobkyňa výlučnou nájomníčkou a členkou bytového družstva a žalovaný bol oprávnený byt užívať do zabezpečenia náhradného bytu. Súd prvého stupňa preskúmal predložené prehľady ročných platieb na meno žalobkyne za roky 2002 a 2003, pričom v roku 2002 zobral do úvahy platby od 15. mája 2002 do 31. decembra 2002 a v roku 2003 od januára do decembra 2003 a dospel k záveru, že žalobkyňa sa nemôže domáhať zaplatenia nájomného, ale vydania bezdôvodného obohatenia. Pri svojom rozhodovaní zobral zreteľ aj na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného. Žalobkyňa podala žalobu na súd dňa 17. mája 2004 a žiadala žalovaného zaviazať na zaplatenie nájomného od 1. júna 2001 do 31. júla 2004. Podľa záveru súdu prvého stupňa bol nárok žalobkyne za obdobie od 1. júna 2001 do 15. mája 2002 s prihliadnutím na dvojročnú premlčaciu lehotu pri vydaní bezdôvodného obohatenia premlčaný. Pri vyčíslení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo zaplatených platieb od 15. mája do 31. decembra 2002 v sume 18 202 Sk mínus ½ vratiek, t. j. 4872 Sk = 13 330 Sk. Rok 2003 od 1. januára 2003 do 31. decembra 2003 suma 35168 Sk mínus 9744 Sk vratka = 25 424 Sk. Spolu za rok 2002 a 2003 vznikol preto na strane žalovaného neoprávnený majetkový prospech 38 754 Sk. Súd prvého stupňa nepriznal žalobkyňi nárok až do 31. júla 2004 vychádzajúc z toho, že podľa potvrdenia Obecného úradu v S. dňa 15. decembra 2003 už žalovaný býval v byte, ktorý mu poskytol tento úrad a teda nebýval v spornom byte. V prevyšujúcej časti preto žalobu vrátane úrokov z omeškania zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že tieto priznal žalovanému vzhľadom na nepatrný úspech žalobkyne v konaní.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie oboch účastníkov konania rozsudkom (v poradí prvým) z 5. marca 2009 sp.zn. 1 Co 132/2007 zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyňi 2 200,76 € s 10 % úrokom z omeškania od 17. mája 2004 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je čiastočne dôvodné a odvolanie žalovaného nie je dôvodné. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že predmetom konania je

žalobkyňou uplatnený peňažný nárok za obdobie od 1. júna 2001 do 31. júla 2004, keď táto tvrdila, že potom, ako došlo k zrušeniu práva spoločného nájmu k predmetnému bytu a určení, že ona je výlučnou nájomníčkou, v tomto byte býval žalovaný, neplatil nájomné a neumožnil jej predmetný byt užívať. Odvolací súd poukázal na tú skutočnosť, že žalobkyňa sa stala výlučnou nájomkyňou predmetného bytu na základe rozhodnutia súdu, ktoré však bolo obmedzené právom žalovaného v byte bývať, ktorý stav zakladal povinnosť žalovaného prispievať na nájomné a úhrady spojené s užívaním bytu. Za nesprávny preto považoval názor žalobkyne v tom, že zrušením práva spoločného nájmu bytu zostali nájomcami obaja účastníci. Ako však vyplýva z rozsudku Okresného súdu Rožňava č. k. 10 C 1932/97-135 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 14 Co 167/02-149 zo dňa 19. júna 2002, žalovaný neumožnil žalobkyni výkon nájomného práva a od apríla 2002 vlastníckeho práva k predmetnému bytu, hoci uvedenými rozhodnutiami mu bola uložená povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu práva žalobkyne, umožňujúce jej riadne užívanie bytu a zároveň mu bola uložená povinnosť vydať kľúče od bytu. Odvolací súd poukázal na to, že zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa možno vyvodíť záver, že žalovaný nielenže predmetný byt užíval, ale žalobkyni ako oprávnenej nájomkyni a neskôr vlastníčke bytu bránil v možnosti byt užívať. Takýto záver potvrdzuje aj rozsudok Okresného súdu Rožňava č.k. 10 C 1932/97-135, ktorým bola žalovanej poskytnutá ochrana pred takýmto konaním žalovaného. Za takejto situácie preto súd druhého stupňa dospel k záveru o posúdení konania žalovaného ako konania protiprávneho, v súvislosti s ktorým vznikla žalobkyni škoda spočívajúca v tom, že uvedený byt napriek tomu, že ona uhrádzala náklady, užíval. Za právne bezvýznamnú preto považoval obranu žalovaného spočívajúcu v tom, že byt užíval len čiastočne, keďže žalobkyni bránil v užívaní celého bytu. S poukazom na ustanovenie § 420 ods. 1 v spojení s § 442 ods. 1, 3 zákona č.40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ,“) ustálil, že škoda v tomto prípade predstavuje hodnotu nájomného, ktoré by mohla žalobkyňa získať, ak by uzavrela zmluvu o nájme. Žalobkyňa v konaní síce tvrdila, že obvyklá výška nájmu za 3-izbový byt je 4700 Sk mesačne, toto tvrdenie však ničím nepreukázala a na tieto tvrdenia nenavrhol vykonať ani žiadne dôkazy. Zo správy Obecného úradu v S. odvolací súd zistil, že priemerná výška nájomného za 3-izbový byt v obci je 3400 Sk mesačne + inkaso. Keďže účastníci počas konania neoznačili žiadne iné dôkazy, ktorými by bola spochybnená takto ustálená výška priemerného nájomného, použil ju súd pri určení výšky škody. Skutočnú škodu za obdobie od 16. mája 2002 do 31. decembra 2003, teda za 19,5 mesiacov, ustálil v sume 66 300 Sk (19,5 x 3400), v prepočte 2200,76 €. Vzhľadom na to, že žalovaný bol v omeškani s plnením peňažného dlhu, priznal aj úrok

z omeškania vo výške 10% od 17. mája 2004 do zaplatenia, čo zodpovedá dvojnásobku diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska. Odvolací súd považoval za čiastočne dôvodnú žalovaným vznesenú námietku premlčania. Žalobkyňa v konaní uplatňovala nárok na náhradu škody za čas od 1. júna 2001 do 31. júla 2004, ktorý uplatnila na súde dňa 17. mája 2004. Vzhľadom na plynutie dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty pri nároku na náhradu škody (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka) bol jej nárok za obdobie do 16. mája 2002 premlčaný. Preto odvolací súd v súlade so závermi súdu prvého stupňa zamietol uplatnený nárok za obdobie od 1. júna 2001 do 16. mája 2002 ako premlčaný. Za nedôvodný považoval odvolací súd aj nárok za obdobie od 1. januára 2004 do 31. júla 2004, keďže z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný sa od 1. januára 2004 v byte nezdržoval a teda žalobkyni ani nebránil v možnosti byť užívať. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 3 O.s.p. a vzhľadom na čiastočnú úspešnosť účastníkov v konaní im nepriznal náhradu ako trov prvostupňového tak aj odvolacieho konania.

Na základe dovolania žalovaného proti rozsudku odvolacieho súdu, čo do výroku o povinnosti zaplatiť žalobkyni 2200,76 € s príslušenstvom a trov konania, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. októbra 2010 sp.zn. 5 Cdo 322/2009 rozsudok v tejto časti zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu v rozsahu tohto zrušenia na ďalšie konanie. Dovolací súd tak rozhodol z dôvodu, že v odvolacom konaní došlo k odňatiu možnosti žalovanému konať pred súdom podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. a to tým, že odvolací súd na vec aplikoval ustanovenie § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré nebolo pri rozhodovaní okresným súdom použité a neriadil sa dôsledne ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého bol povinný vyzvať účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu týchto ustanovení vyjadrili.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom (v poradí druhým) z 10. novembra 2011 sp.zn. 1Co 311/2010 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni 2 200,76 € s 10 % úrokom z omeškania od 17. mája 2004 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Odvolací súd potom ako vyzval účastníkov, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 420 a nasl. OZ na prejednávajúcu vec, preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav avšak naň aplikoval nesprávny hmotnoprávny predpis. Odvolací súd bol toho názoru, že po zrušení práva spoločného nájmu bytu prináležalo právo nájmu bytu iba žalobkyni s tým, že bolo dočasne

obmedzené právom bývania žalovaného v tomto byte. Tento stav zakladal povinnosť žalovaného prispievať na nájomné a úhrady spojené s užívaním bytu. Nesprávny bol preto názor žalobkyne, že zrušením práva spoločného nájmu bytu, ostali obaja účastníci nájomcovi a z tohto dôvodu bol žalovaný povinný platiť nájomné. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa odvolací súd vyvodil záver, že žalovaný nielenže predmetný byt užíval, ale žalobkyni ako oprávnenej nájomkyni a neskôr vlastníčke bytu bránil v možnosti byt užívať a v dôsledku tohto protiprávneho konania vznikla žalobkyni škoda. Žalovaný zodpovedal žalobkyni za škodu bez ohľadu na skutočnosť, či byt aj sám užíval a v akom rozsahu. Keďže realizácia práv žalobkyne ako nájomníčky resp. vlastníčky bytu nemusela spočívať len v jeho osobnom užívaní, ale aj v tom, že byt mohla dať do podnájmu, respektíve nájmu, pokiaľ jej žalovaný bránil v realizácii týchto práv, spôsobil jej ušlý zisk. Nakoľko účastníci neoznčili žiadne iné dôkazy na ustálenie výšky priemerného nájomného, ustálil odvolací súd výšku škody na základe správy Obecného úradu v S., z ktorej vyplynulo, že priemerná výška nájomného za 3-izbový byt v obci je 3.400,-Sk (112,86 €). Z tohto dôvodu odvolací súd určil výšku skutočnej škody za obdobie od 16. mája 2002 do 31. decembra 2003, t.j. za 19,5 mesiacov v sume 66.300,-Sk v prepočte 2.200,76 €. Vzhľadom nato, že žalovaný bol v omeškaní s plnením peňažného dlhu priznal odvolací súd žalobkyni v zmysle § 517 ods. 2 OZ aj úrok z omeškania z uvedenej sumy vo výške 10% od 17. mája 2004 do zaplatenia (§ 3 nariadenia vlády č.87/1995 Z.z.). Námietku premlčania vznesenú žalovaným považoval odvolací súd za čiastočne dôvodnú, keďže žalobkyňa v konaní uplatňovala nárok na náhradu škody za čas od 1. júna 2001 do 31. júla 2004 a žalobný návrh uplatnila na súde dňa 17. mája 2004, uplynula jej 2-ročná subjektívna premlčacia lehota pri nároku na náhradu škody za obdobie do 16. mája 2002. Za nedôvodný považoval odvolací súd aj nárok na náhradu škody za obdobie od 1. apríla 2004 do 31. júla 2004 z dôvodu, že žalovaný sa od 1. januára 2004 v predmetnom byte nezdržoval a ani žalobkyni nebránil v možnosti byt užívať. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 3 O.s.p. a nepriznal žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania, pretože každý z nich bol v konaní čiastočne úspešný.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť svojho dovolania odôvodnil tým, že vo veci ide o zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. a v konaní mu bolo postupom odvolacieho súdu odňaté právo konať pred ním v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podané dovolanie zdôvodnil tiež nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods.2 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že žalobkyni žiadnu škodu nespôsobil, na užívanie bytu mal podľa súdneho rozhodnutia právo a tým, že byt užíval sa mohol na jej úkor len bezdôvodne obohatiť. Poukazoval na skutočnosť, že v majetkovej sfére žalobkyne žiadna ujma nenastala, pretože ona ako vlastníčka bytu bola povinná platiť bytovému družstvu nájomné. Bol toho názoru, že pokiaľ sa odvolací súd domnieval, že žalobkyni vznikol ušlý zisk, bolo potrebné vykonať o tom aj ďalšie dokazovanie, či by naozaj mohla tento zisk dosiahnuť a v akej výške, žalobkyňa však v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno. Tvrdil, že absentuje jeho protiprávne konanie, pretože žalobkyni odovzdal kľúče od bytu už v roku 2001, nebránil jej v užívaní bytu a žalobkyňa teda mala možnosť dať byt do prenájmu. Vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne posúdenie premlčania, pretože podľa jeho názoru bol nárok žalobkyne premlčaný do 16. mája 2004. Odňatie možnosti konať pred súdom videl dovolateľ v tom, že odvolací súd svoj rozsudok neodôvodnil dostatočne. Z napadnutého rozhodnutia podľa žalovaného nevyplýva, prečo sa dostal do omeškania práve 17. mája 2004 a pri rozhodnutí o trovách konania odvolací súd nevysvetlil, prečo nevychádzal z celkovej žalobným návrhom uplatnenej sumy 342.702,-Sk a nezohľadnil, že žalobkyňa bola úspešná v menšej časti ako žalovaný. Rozhodnutie neobsahovalo údaj o pomere hlasov, akým sa vo veci rozhodlo, ani údaj o tom, či bolo odvolanie prejednané bez nariadenia pojednávania a na základe akej právnej normy sa tak stalo.

Žalobkyňa k dovolaniu žalovaného uviedla, že podľa jej názoru v konaní preukázala, že jej nárok bol oprávnený aj za obdobie od 1. júna 2001 do 16. mája 2002 a že ani z pohľadu posudzovania veci ako bezdôvodného obohatenia nejde o premlčaný nárok, pretože o vzniku škody sa dozvedela až dňa 12. mája 2004 osobne v pokladni OSBD Trebišov, kde jej oznámili, že na nájomnom bol nedoplatok v sume 5.224,-Sk, pričom žalovaného už predtým písomne upozornila na platenie nájomného listom z 22. augusta 2002. Vytýkala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci, pretože vo veci mal aplikovať ustanovenia § 107 ods. 2 OZ a jej nárok posúdiť ako nepremlčaný a dôvodný. Pre účely rozhodnutia o trovách konania navrhla zohľadniť na účely pomeru jej úspechu aj úroky z omeškania a poukázala na skutočnosť, že trovy právneho zastúpenia vyčíslené právnym zástupcom žalovaného nemajú zákonný podklad a boli uplatnené aj za účasť na pojednávaniach, ktoré sa v tejto veci neuskutočnili. Žiadala, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol a zmenil napadnutý rozsudok v prospech žalobkyne v súlade s jej písomnými podaniami v tejto veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. novembra 2011 sp.zn. 1Co 311/2010 podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že podané dovolanie je v rozsahu sumy do 1.286,40 € (38 754,-Sk) s 10% úrokom z omeškania z tejto sumy a čo do výroku o trovách konania procesne neprípustné a v prevyšujúcej časti, t.j. v sume 914,36 € (27.546,-Sk) s 10% úrokom z omeškania z tejto sumy nedôvodné.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Napriek tomu, že žalovaný označil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu za zmeňujúci a tým zdôvodnil jeho procesnú prípustnosť v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p., dovolací súd dospel k názoru, že napadnuté rozhodnutie nenapĺňa znaky takéhoto rozhodnutia v celom rozsahu. Za zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu možno totiž považovať len také rozhodnutie, ktorým odvolací súd upraví práva a povinnosti účastníkov odlišne od súdu prvého stupňa t.j. vecne zmení napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa (porovnaj napr. R 12/1994, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 182/2009, sp.zn. 3 Cdo 137/2004); pričom pre porovnanie rozhodnutí oboch súdov a záver, či rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa, je právne významný obsah rozhodnutí a nie ich formulácia. Rozhodujúce teda nie je to, ako odvolací

súd z hľadiska slovného vyjadrenia označil, zostavil a zoštylizoval výrok svojho rozhodnutia (formálne hľadisko), ale to, či odvolací súd svojím rozhodnutím niečo vecne zmenil na tom, čo pred ním deklaroval alebo konštituoval súd prvého stupňa (vecné hľadisko). Za zmenu rozhodnutia sa pritom nepovažuje ani iné právne posúdenie veci súdom za predpokladu, že nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa vo výrokovej časti svojho rozsudku z 12. februára 2007 č.k. 6 C 172/2004-307 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu bezdôvodného obohatenia sumu 38.754,-Sk (1.286,40 €). Odvolací súd vo výroku svojho (v poradí druhého) rozsudku z 10. novembra 2011 sp.zn. 1Co 311/2010, uviedol, že „mení rozsudok“ a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu ušlého zisku sumu 2.200,76 € s 10% úrokom z omeškania od 17. mája 2004 do zaplatenia. Dôvodom zmeny rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolacím súdom bolo iné právne posúdenie veci. Keďže žalobkyňa bola v konaní pred súdom prvého stupňa úspešná v časti o zaplatenie sumy 38.754,-Sk (1.286,40 €) a na základe jej odvolania odvolací súd zaviazal žalovaného na zaplatenie vyššej sumy ako prvostupňový súd, výrok súdu prvého stupňa, ktorým čiastočne vyhovel žalobkyni, tak ostal nedotknutý a hoci bolo rozhodnutie odvolacieho súdu formálne označené ako „zmeňujúce,, v skutočnosti týmto rozhodnutím došlo k potvrdeniu výroku súdu prvého stupňa v časti o zaplatenie sumy 38.754,-Sk (1.286,40 €). Rozhodnutia oboch súdov totiž vychádzali z rovnakého skutkového základu a k zmene došlo len v právnej kvalifikácii žalobného nároku, v dôsledku ktorej odvolací súd priznal žalobkyni viac ako súd prvého stupňa. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak v sume neprevyšujúcej 38.754,-Sk (1.286,40 €) neznamenaló vecnú zmenu v obsahu práv a povinností účastníkov, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v tejto časti išlo o potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu a procesnú prípustnosť dovolania posúdil v zmysle § 238 ods.2 a 3 O.s.p.

Nakoľko odvolací súd v rozhodnutí nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné a odvolací súd sa neodchýlil od právneho záveru vysloveného dovolacím súdom v predchádzajúcom uznesení z 27. októbra 2010 sp.zn. 5 Cdo 322/2009, ktorú skutočnosť napokon dovolateľ ani netvrdil, dovolanie nebolo v zmysle § 238 ods. 2 a 3 O.s.p. procesne prípustné. Keďže vo vzťahu k tejto časti výroku odvolacieho súdu (v sume neprevyšujúcej 38.754,-Sk, t.j. 1.286,40 €) nebola preukázaná procesná vada konania zakladajúca zmätočnosť, nemožno prípustnosť dovolania proti tomuto výroku vyvodit' ani z ustanovenia § 237 O.s.p.

K námietke žalovaného, že napadnutý rozsudok v tejto časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo nesprávne právne posúdenie veci však prípustnosť dovolania nezakladá (viď aj R 43/2003 a R 54/2012).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovaného v tejto časti nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného smerujúce proti výroku odvolacieho súdu čo do sumy neprevyšujúcej 38.754,-Sk (1.286,40 €) v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako neprípustné odmietol.

Vo zvyšnej časti bolo dovolanie žalovaného, smerujúce proti výroku napadnutého rozhodnutia v rozsahu sumy 914,36 € (27.546,-Sk) prevyšujúcej sumu 1.286,40 € (38 754,-Sk) s 10% úrokom z omeškania z tejto sumy od 17. mája 2004 do zaplatenia, procesne prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p., vzhľadom k tomu, že išlo o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu.

V zmysle § 241 ods.2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd predovšetkým skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Žalovaný procesné

vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Z obsahu dovolania žalovaného vyplýva, že namieta existenciu vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Z uvedeného dôvodu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (doplniť, či dopĺňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 123, § 118 ods. 1, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). To znamená, že nie každé porušenie procesných predpisov súdom a tým aj porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu vady konania, ktorú má na zreteli ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Žalovaný videl odňatie jeho možnosti konať pred súdom v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a po formálnej stránke neobsahovalo údaj o hlasovaní senátu a nenariadení pojednávania.

Z ustálenej judikatúry ESLP vyplýva, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303- A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd tiež vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd svojím rozhodnutím nahrádza rozhodnutie súdu prvého stupňa, preto jeho rozhodnutie musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu zodpovedá jednak základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a súčasne odvolací súd v ňom zrozumiteľným a dostatočným spôsobom objasnil dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a žalobkyni prisúdil viac než súd prvého stupňa z titulu ušlého zisku. Odvolací súd rozhodol na rovnakom skutkovom základe avšak vec odlišne právne posúdil. Tomu zodpovedá aj odôvodnenie rozhodnutia, v ktorom uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolaní, stanoviská oboch procesných strán k aplikácii ustanovenia § 420 a nasl. OZ na prejednávajúcu vec, a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúci prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Odvolací súd tiež vysvetlil z akých dôvodov vec posúdil podľa ustanovení o náhrade škody, rovnako primerane vysvetlil, prečo priznal žalobkyni aj úroky z omeškania keď uviedol „že žalovaný bol v omeškaní s plnením peňažného dlhu „a to odkazom na príslušné ustanovenie Občianskeho zákonníka, vzhľadom k tomu, že žalovaný bol zastúpený právnym zástupcom, uvedené odôvodnenie bolo za tejto situácie adekvátne. Za nedostatočne odôvodnené nemožno považovať ani odôvodnenie týkajúce sa trov konania, keď odvolací súd uviedol ustanovenia občianskeho súdneho poriadku, na základe ktorých o trovách konania rozhodol aplikujúc na vec zásadu miery úspechu účastníkov v konaní. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu

nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Pokiaľ ide o námietky žalovaného vo vzťahu k nedostatkom formálnych náležitostí napadnutého rozhodnutia (neuvedenie údaju o prejednaní odvolania bez pojednávania, chýbajúci údaj o hlasovaní senátu), dovolací súd uvádza, že predmetné nedostatky nemohli mať za následok odňatie možnosti konať v zmysle vady § 237 písm. f/ O.s.p. Tieto nedostatky totiž žiadnym spôsobom neobmedzili procesné oprávnenia žalovaného v konaní, ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. totiž odňatie možnosti konať pred súdom dáva výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu (porušením procesných práv priznaných účastníkom občianskym súdnym poriadkom). Navyše tvrdenia žalovaného neboli čiastočne pravdivé, pretože na str. 6 v odseku 2 napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa uvádza „odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok .... bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods.2 O.s.p., Pokiaľ ide o chýbajúci údaj o pomere hlasov, akým sa vo veci rozhodlo, tento nedostatok sám osebe nemal za následok odňatie možnosti žalovanému konať pred súdom a ani nespôsobil zmätočnosť napadnutého rozhodnutia. Uvedený nedostatok bolo možné odstrániť v zmysle § 164 O.s.p. ako zrejmu nesprávnosť a to návrhom účastníka konania na vykonanie opravy/doplňenia písomného vyhotovenia rozhodnutia, žalovaný však takýto procesný návrh neurobil.

Dovolací súd preto dospel k záveru, že v konaní nedošlo k odňatiu možnosti žalovanému konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolaateľ ďalej namietal, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci spočívalo podľa žalovaného v tom, že odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru, že na strane žalobkyne užívaním bytu žalovaným vznikla škoda, pretože žalovaný nebránil žalobkyni v užívaní bytu a mohol sa na jej úkor len bezdôvodne obohatiť, žalovanej nevznikla žiadna majetková ujma a odvolací súd nesprávne posúdil aj otázku premlčania nároku žalobkyne.

V zmysle § 3 ods. 1 OZ, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 123 OZ, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti (§ 420 ods. 1 OZ). V zmysle § 442 ods. 1 OZ uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo.

Odvolací súd na rozdiel od prvostupňového súdu posúdil právny vzťah účastníkov ako vzťah zo zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 a nasl. OZ, pričom mal zato, že škoda spočívala v ušlom zisku, ktorý by žalovaná dosiahla v prípade, ak by jej žalovaný nebránil v užívaní bytu a mohla ho dať do prenájmu. Výšku škody ustálil v rozsahu priemerného obvyklého nájomného.

Ustanovenie § 420 ods. 1 OZ je generálnou klauzulou zodpovednosti za škodu upravujúcou aj základné predpoklady pre vznik povinnosti nahradiť škodu, ktorými sú 1/ protiprávne konanie škodcu (porušenie právnej povinnosti) 2/vznik škody ako majetkovej

ujmy 3/ príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vzniknutou škodou 4/ zavinenie. Dôkazné bremeno ohľadom jednotlivých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu je na žalobcovi, ktorý v konaní tvrdí, že mu vznikla škoda. V prípade všeobecnej zodpovednosti podľa ustanovenia § 420 ods. 1 OZ ide o zavinenie predpokladané to znamená, že škodca sa zo svojej zodpovednosti vyviní, pokiaľ preukáže, že škodu nezavinil. Bezdôvodné obohatenie na rozdiel od zodpovednosti za škodu je objektívneho charakteru a základným predpokladom jeho vzniku nemusí byť protiprávny úkon obohateného ani jeho zavinenie, podstatné je iba to, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia.

Dovolací súd z dokazovania vykonaného súdmi nižších stupňov má za to, že skutkové zistenia potrebné pre posúdenie nároku žalobkyne na náhradu ušlého zisku, z ktorých vychádzal odvolací súd pri rozhodovaní, sú v prejednávanej veci postačujúce aj pre rozhodnutie dovolacieho súdu a umožňujú záver, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je v tejto časti vecne správny. Prvým predpokladom vzniku nároku na náhradu škody bolo v prejednávanej veci protiprávne konanie žalovaného, ktoré spočívalo v tom, že žalobkyni bránil v riadnom užívaní nehnuteľnosti, ktorej bola nájomníčkou (neskôr vlastníčkou), čím porušil ustanovenie § 3 ods. 1 OZ a súčasne § 123 a nasl. OZ. Na základe rozsudku Okresného súdu Trebišov z 8. novembra 1996 sp.zn. 12C 340/96 žalovaný po zrušení práva spoločného nájmu družstevného bytu síce prestal byť jeho nájomcom, avšak bol oprávnený predmetný byt aj naďalej užívať až do zabezpečenia náhradného bytu žalobkyňou z titulu tzv. práva bývania vyplývajúceho z chráneného charakteru nájomného vzťahu v zmysle § 712c ods. 1 OZ. V tomto smere nemožno hovoriť o protiprávnom konaní žalovaného zakladajúcom nárok na náhradu škody. Keďže aj v prípade právneho vzťahu založeného právom bývania ide o záväzkový vzťah (§ 488 OZ) analogicky nájomnému vzťahu, na ktorý aj bezprostredne nadväzuje (§ 853 ods. 1 OZ), bolo povinnosťou žalovaného ako bývalého nájomcu rovnako, ako aj žalobkyne, ktorá sa rozhodnutím súdu stala výlučnou nájomníčkou bytu, platiť nájomné a úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu ako keby bol naďalej nájomcom, pričom výška tohto plnenia mala zodpovedať výške doterajšieho nájomného. Pokiaľ žalovaný napriek tomu, že byt užíval, tieto úhrady neplatil a robila tak za neho žalobkyňa, vzniklo by žalobkyni voči žalovanému právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 454 OZ v rozsahu podielu pripadajúceho na žalovaného. Avšak dovolací súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný okrem toho, že neplatil riadne úhrady za užívanie bytu, dopustil sa aj protiprávneho konania spočívajúceho v tom, že žalobkyni bránil v riadnom užívaní bytu

respektíve úplne ju z užívania vylúčil, byt užíval v celom rozsahu sám a bránil jej v právnej dispozícii s vecou (realizácii výmennej hodnoty bytu) a tým si prisvojoval celú úžitkovú hodnotu bytu (*fructus civiles*). Konal tak v rozpore s § 3 ods. 1 a tiež v rozpore s § 123 OZ a týmto protiprávnym konaním spôsobil žalobkyni škodu spočívajúcu v ušlom zisku – v práve na obvyklú tržnú úhradu za užívanie nehnuteľnosti iným subjektom v zmysle § 671 ods. 1 OZ. Uvedené skutkové okolnosti boli v konaní preukázané, a to konkrétne rozsudkami Okresného súdu Rožňava z 12. novembra 2001 č.k. 10C 1932/97-135 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 31. októbra 2002 sp.zn. 14Co 167/02-149, z ktorých vyplynulo, že žalovaný od apríla 2002 neumožnil žalobkyni byt užívať a bola mu uložená povinnosť vydať jej kľúče od bytu, podporne aj výpoveďami účastníkov v konaní a svedeckými výpoveďami detí účastníkov (č.l. 163, 198 spisu), listom žalobkyne adresovaným žalovanému z 22. augusta 2002 (č.l. 21spisu). Pokiaľ žalovaný tvrdí opak, neunesol dôkazné bremeno a súdu nepredložil žiaden dôkazný prostriedok, ktorý by preukázal jeho tvrdenie, že kľúče od bytu odovzdal žalobkyni už v roku 2001 a nebránil jej v užívaní bytu.

Pokiaľ ide o námietku žalovaného týkajúcu sa neexistencie škody na strane žalobkyne, dovolací súd uvádza, že súčasťou pojmu škoda je tzv. vecná škoda, ktorá v sebe zahŕňa jednak skutočnú škodu a jednak ušlý zisk. Uvedené vyplýva priamo zo znenia ustanovenia § 442 ods.1 OZ ods.1, ktoré tiež upravuje aj rozsah náhrady materiálnej škody zodpovedným subjektom. Ušlý zisk je tak súčasťou právneho pojmu majetkovej škody podľa § 442 ods. 1 OZ, ktorá spočíva jednak v zmenšení majetkového stavu poškodeného v dôsledku škodnej udalosti (Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk R 55/1971 str. 151) a jednak v zmarenom majetkovom prospechu, ktorý by nastal, ak by nedošlo ku škodovej udalosti. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu) (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 4 Cdo 319/2008, zo dňa 28. apríla 2010). Súčasťou vlastníckeho práva v zmysle § 123 OZ nepochybne je aj právo vec prenechať na užívanie a brať z nej úžitky (v tomto prípade nájomné). Pokiaľ žalovaný bránil žalobkyni v realizácii tohto práva, konal protiprávne, teda bez právneho dôvodu vyplývajúceho žalovanému či už zo zmluvného vzťahu alebo zo zákona a spôsobil jej škodu, ktorá spočívala v tom, že z jej majetku ušla hodnota realizácie užívacieho práva teda nedošlo k zväčšeniu jej majetku o ušlé nájomné, ktoré by pri obvyklom behu vecí mohla naisto očakávať. Zámer žalobkyne aj skutočne realizovať toto svoje oprávnenie a prenajať dotknutý byt nebol len hypotetický, ale bol osvedčený a zrejмый z jej postupu voči žalovanému, ktorého po tom, ako sa stala

výlučnou vlastníčkou bytu, písomne vyzývala na platenie nájomného (č.l. 11, 15, 21 spisu) a mala zato, že medzi nimi bol nájomný vzťah, z ktorého vyplývala aj povinnosť platiť určené tržné nájomné. Práve v dôsledku protiprávneho konania žalovaného, nemohla žalobkyňa realizovať tieto práva, keď nemala k bytu prístup, užíval ho žalovaný v celom rozsahu, a preto ani nemohla preukázať, že mala snahu o prenájom bytu inej osobe. V prípade úslého zisku pritom nie je možné dôkazné bremeno postaviť na „isto,, v rovine preukázanej ale len osvedčenej vyplývajúcej z konkrétnych skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť záver, že pri obvyklom behu vecí by k vzniku úslého zisku skutočne došlo, pretože vo svojej podstate ide o tzv. „očakávaný,, a budúci prínos.

Dovolateľ tiež vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie otázky premlčania uplatneného nároku.

V zmysle § 106 ods. 1 OZ právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví. (§ 106 ods. 2 OZ)

Pri premlčaní práva na náhradu škody je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna. Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, na sebe nezávisle, a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemožno prekročiť. Vzájomný vzťah týchto lehôt je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. To znamená, že pokiaľ žalobkyni uplynula subjektívna 2-ročná premlčacia doba, nemohla by úspešne uplatniť svoj nárok za predpokladu vznesenia námietky premlčania ani vtedy, ak by jej ešte plynula objektívna doba. Objektívna premlčacia doba je trojročná a začína plynúť od okamihu škodnej udalosti. Pri úmyselne spôsobenej škode je objektívna premlčacia doba 10-ročná, žalobkyňa však úmysel žalovaného spôsobiť jej škodu nepreukázala a napokon ani netvrdila, preto možno hovoriť len o nedbanlivostnom zavinení a podľa toho je potrebné posudzovať aj dĺžku objektívnej premlčacej doby, ktorá bola v danom prípade tri roky a začala plynúť od okamihu škodnej udalosti, teda od momentu,

kedy žalovaný začal žalobkyni brániť v užívaní bytu. V prípade nájomného povinnosť platiť vzniká súčasne so vznikom nájmu a preto objektívna premlčacia doba plynula u každého nájomného zvlášť prvý deň príslušného mesiaca počínajúc od 1. júna 2001.

Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný (primárny) subjektívny prvok, pozostávajúci z toho, kedy sa poškodený dozvie nielen o škode, ale sa dozvie aj tom, kto za túto škodu zodpovedá. V prejednáwanej veci škoda začala žalobkyni vznikáť okamihom jej vylúčenia z užívania bytu žalovaným (škodná udalosť), čo sa podľa tvrdenia žalobkyne stalo 1. júna 2001, v danom okamihu žalobkyňa mala vedomosť o tom, že jej škoda vzniká a rovnako aj o tom kto za ňu zodpovedá (viď písomné výzvy s pokusom o zmier č.l. 11, 15, 21 spisu). Preto pokiaľ podala žalobný návrh na súd až 17. mája 2004, čím došlo k zastaveniu plynutia premlčacej doby (§ 112 OZ), subjektívna premlčacia doba jej neuplynula len vo vzťahu k ušlému zisku (nájomnému), ktorý sa stal splatným dva roky spätne od podania žaloby, t.j. od 17. mája 2002. Preto odvolací súd námietku premlčania posúdil správne keď mal zato, že nepremlčaný bol len nárok žalobkyne na náhradu škody za obdobie od 17. mája 2002. Tvrdenie žalovaného, že nárok je premlčaný až do 16. mája 2004, je nedôvodné a nie je ani zrejmé, z čoho žalovaný tento záver vyvodil.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu správny a keďže nebolo zistené, že by konanie bolo postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 O.s.p. alebo inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Pokiaľ žalovaný vo zvyšnej časti dovolania napadol výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorými bolo rozhodnuté o trovách konania, treba poukázať na to, že v tejto časti dovolania napadnuté rozhodnutie má povahu uznesenia (viď § 167 ods. 1 O.s.p.); prípustnosť dovolania proti nemu vylučuje ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. Keďže dovolací súd nezistil v konaní odvolacieho súdu v tejto časti žiadnu procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p., bolo potrebné dovolanie voči výroku odvolacieho súdu o trovách konania odmietnuť v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako procesne neprípustné.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni (do rúk jej právneho zástupcu – § 149 ods. 1 O.s.p.) trovy dovolacieho konania pozostávajúce z jedného úkonu právnej pomoci - príprava a prevzatie veci v sume 91,29 € (podľa § 1 ods. 3, 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov), režijného paušálu v sume 7,63 € (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky) a DPH z týchto súm 18,26 € (podľa § 18 ods.3 vyhlášky), teda spolu sumu 109,55 €, do troch dní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. septembra 2014

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová